

andra ock göra emot eder. — Bildar sammansättningarna: Längd-, Quadrat- ell. Yt-, Kubik- ell. Rymd-, Vigt-, Värde-, Tid-, Vinkel-, Kraft-, Värmemått. — *b*) (i inskränkt mening) Längdmått. *M.*, *mål* och *vigt*. — *c*) Ett fordom brukligt mål för torra och våta varor. *Ett m. säd, vin.* — *d*) (vid mätning af ved) En tredjedels famn. *Ett m. ved.* — 2) Band eller lång remsa af papper eller pergament, som af skraddare och skomakare begagnas, för att mäta och bestämma längden och bredden af särskilda delar, tillhörande det klädesplagg, de skola förfärdiga. *Skraddaren hade icke m-et med sig. Taga m. af någon till en klädning. till ett par skor,* med nämde mått göra dertill behöfliga mätningar. — 3) Mån, proportion, förhållande. *I större m. I mindre m.* — 4) Mätta. *Utan m., utan allt m.,* omåttligt. — 5) *M. och steg,* åtgärder, anstalter. *Taga nödiga m. och steg, för att vinna ett ändamål.* — Har sammansättningen Försigtighetsmått. — *Ss. M-tagnig.*

MÅTTA, *f. sing.* 1) Hvad som är lagom, medelvägen i en sak. *Hålla m.,* iakttaga hvad som är lagom. *Han håller aldrig m. i något. Med m.,* måttligt. *Utan m., utan all m., öfver m-n* (vanligen *öfvermåttan*), *öfver all m.,* omåttligt, öfverdrifvet, i högsta grad. *Komma till m., gagna, blifva till nytta. Komma väl, illa till m.,* passa, bekomma väl, illa. — *Syn. Mätt, Lagom, Medelmätta, Hejd, Återhåll, Återhållsamhet.* — 2) Sätt, vis. Brukas för denna bem. endast i vissa talesätt, med böjd, föräldrad kasus, såsom: *I någon mätto, i något afseende, på något sätt, vis. I högsta mätto, i högsta grad. I tillbörlig mätto, på tillbörligt sätt. I så mätto, i det afseendet. Det är i så mätto nyttigt. att...*

MÅTTA, *v. n. 1.* Se *Systa. M. rätt. M. åt hufvudet.* (Fig.) *Jag ser väl, hvart han m-r,* hvad han äsytar, har i sinnet, menar.

MÄTTE, imperfekt af hjälperbet *Må. Jag m. säga, hvad jag ville, det hjälpte ej.* — Brukas äfv. för presens, med alla dess skiftningar i betydelsen. *t. ex.: Jag m. sofa eller vaka. Jag m. bekänna, att... M. det vara sant!* — Uttrycker ofta en förmodan, *t. ex.: Han m. vara gammal. Han m. varit här. Det m. vara bara narri. Du m. vara ett få, som kunnat låta inbilla dig något sådant.*

MÄTTLIG, *a. 2.* 1) (om person) Som iakttaget måtta. *M. i mat.* — 2) (om sak) Hvarken stor (mycken) eller liten; som sker med måtta. *M. köld, värma. M. summa. M. öfver. M. rörelse. M-a anspråk.* — *Syn. Medelmåttig, Lagom.*

MÄTTLIGHET, *f. 5.* 1) Iakttagande af måtta. *M. i mat och dryck.* — *Syn. Mätta.* — 2) Egenskapen att ej vara hvarken stor eller liten. *M-en af dessa anspråk.*

MÄTTLIGT, *adv.* 1) Med måtta. *Äta m.* — 2) Hvarken mycket eller litet. *Det är m. varmt.* — *Syn. Lagom.*

MÄTTRING, *m. 2.* Verktyg, som begagnas vid tråddragning.

MÄTTSTOCK, *m. 2.* 1) Messings- eller jernlineal med utsatta underafdelningar af en aln, och som begagnas till mätning. — 2) (fig.) Det, hvar- efter något värderas, uppskattas, bedömes. *Den rätta m-en för en stats styrka.*

MÄGTA, **MÄGTIG**, *m. fl.,* se *Mäkta, Mäktig, &c.*

MÄHÄ, *mähä'*, *n. 4.* (fam. skämtv.) Se *Jabrör.*

MÄJA, se *Meja.*

MÄKLA, *v. n. 1.* (*t. mäkeln*) Vara, tjena som mäkclare. Brukas endast fig., i bem. af: *Medla. Han m-de mellan dem.* — *V. a. Bemedla. M. fred.* — *Mäklande, n. 4.*

MÄKLARE, *m. 5.* 1) Edsvuren tjänsteman, som på en handelsplats har att, emot viss ersättning af köpare och säljare, göra inköp och försäljning af varupartier i stort. — *Syn. Handelsmäklare.* — 2) (i allm.) En, som besörjer försäljning af vissa saker. Brukas för denna bem. endast i sammansättningar, såsom Auktions-, Vexel-, Klädmäklare. — 2) (fig.) Medlare, underhandlare. Bildar sammansättningen Fredsmäklare.

MÄKLARÄRVODE, *n. 4.* Det arvode, som mäklare vid köpslut äger att beräkna sig till godo.

MÄKLERI, *n. 5.* 1) Mäklares befattning eller yrke. — 2) (fig.) Medling, bemedling, underhandling.

MÄKTÄ, *v. n. o. a. 1.* (af *Makt*) Kunna, förmå, orka. *Han m-r ej röra en led. Jag m-r ej betala. Det m-r han ej.* [Mägta.]

MÄKTA, *adv.* (af *Makt*) I hög grad. *M. rik, stor, dum.* — *Syn. Se Mycket.* [Mägta.]

MÄKTIG, *a. 2.* (af *Makt*) 1) Som äger makt öfver. *Ej vara sig sjelf m.,* ej hafva sin fulla sans, vara maktlös, utom sig; äfv. ej råda sig sjelf. *Vara m. ett språk, känna, kunna det. Ej m. sina sinnen, sina sinnens bruk, ur stånd att bruka dem. Han är ej m. att röra ett finger, förmär ej &c.* — 2) Som har mycken makt. *En m. furste, stat.* — Brukas äfven substantivt, *t. ex.: De m-e i världen.* — 3) Kraftigt verkande. *Ett m-t bistånd. M-a känslor.* — *Syn. Se Kraftig.* — 4) (om mat) Svårsmått. *M. mat. En m. soppa, pudding.* — 5) (gruf.) Som förer mycket malm. *En m. malmgång, äder.* [Mägtig.]

MÄKTIGHET, *f. 5.* 1) (föga brukl.) Makt. — 2) (om mat) Svårsmåttlighet. — 3) Rikedom på malm. *En gångs m.* [Mägtighet.]

MÄLD (*ä* lång), *f. 5.* Säd, framförd till qvarn, för att malas.

MÄLDAFGIFT, *f. 5.* Afgift för malning.

MÄLTA, *v. a. 1.* Förmedelst blötning bringa säd till lindrig groning och sedan torka den. *M. säd.* — *V. n. 1.* (om osädd säd) Gro. — 2) (om träd) Skjuta knoppar. — *Mältande, n. 4.*

MÄLTARE, *m. 5.* Person, som förrättar mältning af säd.

MÄLTBOTTEN, *m. 2. pl.* — *bottnar,* eller **MÄLTGOLF**, *n. 5.* Golf, hvarpå säd, som mältas, upplägges i högar.

MÄLTHUS, *n. 5.* Särskilt hus, der säd mältas. **MÄLT KAR**, *n. 5.* Kar, hvari säd, som skall mältas, lägges i blöt.

MÄLTLAFVE, *m. 2. pl.* — *lafvar.* Se *Mältgolf.*

MÄLTNING, *f. 2.* Förfarandet, då säd mältas.

MÄN, *pl. af Man.*

MÄNGA, *v. a. 2.* (*t. mengen*) Blanda. *M. ihóp,* blanda, röra ihóp. — *Syn. Se Blanda.*

MÄNGD, *f. sing.* 1) Antal af många. *En m. af menniskor. Fånga en hel m. af fisk.* — 2) *M-en,* se *Hopen* (under *Hop*, 2). *Så tänker m-en.*

Anm. *Mängd* och *Myckenhet* skilja sig egentligen deruti, att *Mängd* har afseende på antal, betecknar det som kan räknas, hvaremot *Myckenhet* betecknar det, som endast kan mätas eller vägas, ehuru denna skilnad sällan noga iakttages.

MÄNK, **MÄNNISKA**, **MÄNSKLIG**, **MÄNTA**, *m. fl.,* se *Menk, Menniska, o. s. v.*

MÄRG, **MÄRGEL**, *m. fl.,* se *Merg, Mergel, &c.*